ГАЗЕТА АСОЦІАЦІЇ ФЕРМЕРІВ ТА ПРИВАТНИХ ЗЕМЛЕВЛАСНИКІВ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ФЕРМЕР ПРИДНІПРОВ'Я

15 серпня 2018 року
№ 32 (71)

Підсумки Обжинки: від зернини – до хлібини

В Україні, як повідомляє Мінагрополітики, практично завершується збирання ранніх зернових, так 13 серпня першими фінішували жнива у Запорізькій, Кіровоградській, Миколаївській, Одеській, Херсонській, Полтавській та Закарпатській областях, а коли номер готувався до друку - і у нашій Дніпропетровській.

ЗАГАЛОМ станом на понеділок урожай зібрано на площі 9,5 млн. га (96% до прогнозу) при врожайності 34,6 ц/га, намолочено 33 млн. тонн зерна, у розрізі культур зокрема: озимої пшениці – 23,9 млн. при врожайності 37,8 ц/га; ярої - 519 тис. тонн при врожайності 35,6 ц/га; озимого ячменю – 3,1 млн. тонн при врожайності 35,3 ц/га; ярого ячменю – 4 млн. тонн при врожайності 27,0 ц/га.

Отже, українські аграрії можуть по праву пишатися своїм ваговитим здобутком і святкувати щедрі обжинки. Варто лиш згадати традиції цього славного дійства. Як відомо,більшість обрядів, приурочених закінченню жнив, відбувалися безпосередньо на полі. Українці так само, як і решта землеробських народів Європи, обов'язково залишали на хлібній ниві декілька пучечків незжатого колосся. Вірили, що останнє колосся зберігає врожайну силу поля до наступного року, тому його заламування і зав'язування повинне було сприяти переходу цієї сили в землю. Подекуди зберігався звичай, за яким, скінчивши роботу, потомлені жниці качалися по стерні й снопах, примовляючи: «Нивко, нивко, верни мою силку!» або «Рілля, рілля! Хліба нам дай, а силу нашу віддай!». Однак, вже у XIX ст. цей звичай виконувався селянами не з магічною, а з розважальною метою.

З останніх колосків пшениці, жита або ячменю в'язали також гарний сніп і вінок, останній прикрашали польовими квітами, стрічками та одягали на голову найкращій жниці. Коронована вінком жінка (у деяких місцях її називали княжною, царівною) зі снопом у руках йшла попереду процесії, о з піснями й танцями рухалася з поля в село. Обжинкові пісні створювали урочистий настрій і розкривали символіку обряду. У них звучала радість з приводу успішних жнив, гордість за свою нелегку працю. Зокрема, про обжинковий вінок співали, що він «вищий від плота, ще дорожчий від золота». На різні лади у гіперболізованих образах прославлявся багатий урожай і щедрість господаря поля.

Підписано важливий закон

Президент Петро Порошенко підписав законопроект № 6490-д «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо стимулювання створення та діяльності сімейних фермерських господарств»

Порошенко зазначив, що закон спрямований на отримання офіційного статусу сільським населенням, яке працює на своїй землі, що дозволить легально продавати свою продукцію, отримати соціальний захист та право на пенсію.

Сучасні сюжети

Рейдерський ДЕТЕКТИВ

ЖУРНАЛІСТСЬКЕ РОЗСЛІДУВАННЯ З ОБУРЕННЯМ І НЕ БЕЗ МОРАЛІ

ОЛЕКСАНДРУ Лапі не було ще повних 26-ти від роду, як він зважився піти на фермерські хліба. А сьогодні його старшому сину, теж Олександру, усі 29, а молодшому Олексію - 27. Обидва вони закінчили аграрний університет і зараз працюють разом у родинному ФГ «Фортуна-Агро» на північній околиці усім відомого на Дніпропетровщині містечка Підгородного. Отож сумніватися не доводиться, що самостійне господарювання на землі Олександру-батьку, Олександру Михайловичу, вдалося. Незважаючи на те, що вродився технарем до мозку кісток, як кажуть, і його освіта – радіотехнічний технікум. Інша річ, що своє ФГ у далекому уже 1992 році Олександр Лапа створював спільно з дружиною і під заохочення та з благословення тестя Анатолія Реки, котрий весь вік свій відпрацював агрономом ще у радгоспі «Підгородненський». Тому згодом приєднався до Лап і син тестя, також Анатолій Река – себто Анатолій Анатолійович. Так виник «холдинг» спершу двох, а потім і трьох фермерських господарств, які насправді дружно порають разом близько тисячі гектарів, де є землі, як передані їм у постійне користування, так і взяті завзятими аграріями в оренду, що цілком зрозуміло, логічно та законно.

ХОЧ головне в іншому: дійсно успішним виявився тричі сімейний, як вони його поміж собою називають, фермерський трудовий колектив. Тут ніхто не ліниться і не ухиляється від роботи. Навпаки, стараються один поперед одного. І займаються ж, як неважко здогадатися, вирощуванням зернових, бобових та олійних культур. Але не лише їх. Кому не відомо, що свого часу навколо Дніпра існували так звані овоче-молочні радгоспи. Олександр Лапа цю традицію зміг зберегти в частині виробництва овочевої продукції. А для вирощування обрав так званий борщовий набір – капусту, столові бурячки, моркву і цибулю, які постачає у відому всім мережу магазинів АТБ. То якщо до загальної кількості у тоннах продукції, яка доставляється на розподільчий в області пункт маркетів АТБ, приміряти ту кількості, яку забезпечує ФГ «Фортуна», то виходить, що щороку один тиждень вся-вся Дніпропетровщина варить борщі винятково з вирощених ним овочів. Причому, бездоганних, на які нарікань – рекламацій, як раніше казали – ще жодного разу не надходило. Так що ще й не відомо, кому більше щастить – «Фортуні-Агро» чи споживачам?

А це значить, що справу маємо з господарством, яке міцно зіп'ялося на ноги і яке можна вважати взірцем для всього аграрного сектору економіки області. Воно настільки обзавелося сучасною технікою та розбудувалося необхідними господарськими потужностями, об'єктами і тилами, що ще й обходиться усім тільки своїм. Тому краще висловлюватися інакше: «Фортуна-Агро» - це ФГ, яке належить до тих, котрі якраз і мають скласти основу, як запевняв недавно Прем'єр Володимир Гройсман, аграрного виробництва в Україні і гарантами розвою та розквіту вітчизняного села. Бо якщо вірити Володимиру Борисовичу, то на малий і середній бізнес на селі нам опиратися як сьогодні, так і особливо завтра. У виробництві сільськогосподарської продовольчої продукції, відтак і у національній продовольчій безпеці, продовжив Гройсман, наші надії в першу чергу на фермерів. Але це якщо Прем'єр каже правду і щиро, звичайно. А якщо лукавить, блефує, піариться, «заграє» з селянами і говорить неправду? То після оптимістичного початку розповіді про ФГ Олександра Лапи нам, як це не прикро і не гірко, доводиться говорити, що швидше Гройсман лукавить і каже неправду, а як ще точніше, то і бреше. Адже зовсім недавно на мобільник фермера Лапи зателефонував невідомий, назвався начальником одного з управлінь обласного Департаменту захисту економіки Національної поліції і довірливо повідомив, що «нам, Олександре Михайловичу, необхідно з вами зустрітися».

- З якого питання? – поцікавився Олександр Михайлович.

- Ми маємо віч-на-віч і з рук-в-руки передати вам листа, зміст якого – не телефонна розмова, - пояснив тихий і ніби приязний голос.

Сказати чесно, Лапа мало що зрозумів, зате не міг не насторожитися, та на зустріч дав згоду, бо куди ніби йому було діватися? І в призначений час у призначеному «нейтральному» місці – поза приміщеннями, на вулиці - зустріч відбулася, на яку з Департаменту захисту економіки прибуло двоє. Тикнули фермеру межи очі посвідчення настільки швидко, що прочитати і запам'ятати їхні прізвища, звання та посади останній не зміг. Йому лишалося тільки думати, що то були начальник Управління захисту економіки Дмитро Тишлек, прізвище котрого значиться під листом, якого дійсно і було передано Олександру Лапі, і Дмитро Торгало, котрий замість Тишлека насправді підписав листа. У перших рядках якого чорним по білому написано: «Управлінням захисту економіки у Дніпропетровській області ДЗЕ Національної поліції здійснюється виконання слідчих дій за матеріалами досудового провадження №42017040000001323, внесеного до Єдиного реєстру за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч.2 ст.364 КК України. На підставі ст.93 Кримінального процесуального кодексу прошу Вас надати копії документів стосовно ведення діяльності ФГ «Фортуна-Агро» відповідно до ст. 209 Податкового кодексу як суб'єкта спеціального режиму оподаткування за період з 01.01.2012 по 31.12.2017 років».

Відтак од фермера Лапи грізна установа зажадала документи у зв'язку з тим, що розслідується кримінальна справа під довжелезним номером, про яку Олександр Михайлович сном-духом не чув. І не міг чути та знати. До його фермерського господарства вона аніякого відношення не мала. Тому й запитав у посланців Управління захисту економіки, яким боком його ФГ нібито потрапило на гачок? Пояснили – власне, заспокоїли, ніби фермеру марно хвилюватися, бо це порушено справу обласною прокуратурою стосовно Державної фіскальної служби, яка, є підозри, безпідставно надає окремим суб'єктам господарювання пільговий режим спеціального оподаткування. Як от і ФГ «Фортуна-Агро» також було звільнено від сплати ПДВ. Про що іде мова, кожному фермеру ясно. Отож і для Олександра Лапи не повинно було бути чогось незрозумілого. Дають день-два, щоб Олександр Михайлович виклав, образно кажучи, на діжку документи, котрі від нього вимагають – і весь клопіт. І більше нічого не треба! Тим паче, що як листа йому, підготовленого в Управління захисту економіки 24 травня 2018 р. за № 4022/33/103/01-2018, передано «при обопільній зустрічі», так і свої документи фермер має надати «у найкоротший термін, особисто прибувши чи передавши посланцем» - уточнено в листі

Продовження - стор. 4, 5

ГАЗЕТА АСОЦІАЦІЇ ФЕРМЕРІВ ТА ПРИВАТНИХ ЗЕМЛЕВЛАСНИКІВ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ФЕРМЕР ПРИДНІПРОВ'Я

Резонанс

Українські виборці позбуваються ілюзій щодо неможливості вплинути на роботу Верховної Ради України. Мовляв, а що ми йому зробимо, тому мажоритарному депутату, коли після виборів він навіть носа не показує в наші села? Та ні, можемо, коли захочемо. Інакше народні слуги геть зовсім втратять відчуття звичайного життя українського громадянина. Саме про це до «Фермера Придніпров'я» надійшов відгук від нашого читача, приватного підприємця з розведення великої рогатої худоби та свиней Михайла Павлюка із Селянівки Царичанського району:

Доки сидітимемо, дивитимемося?

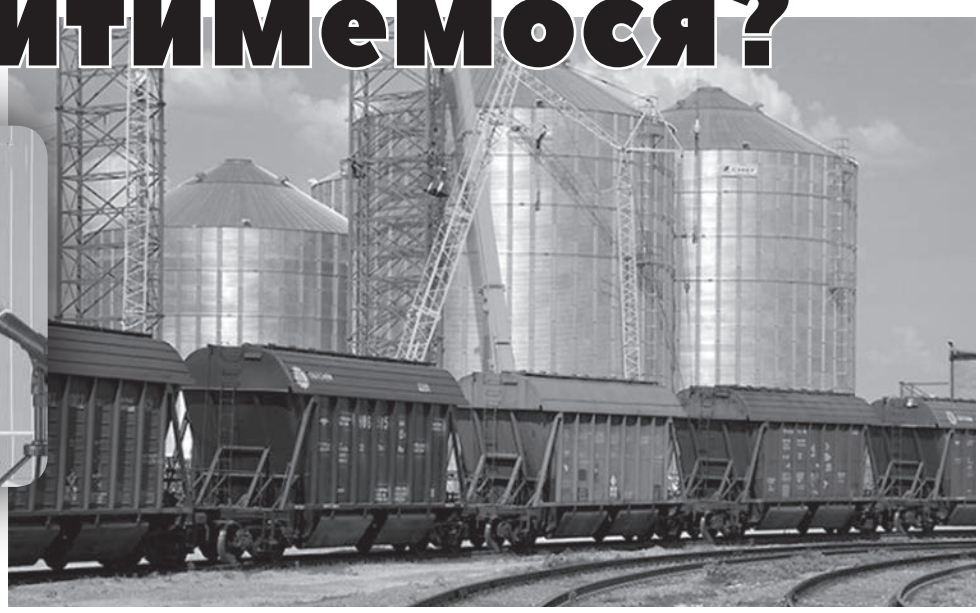

О. Кришину на виборах до Верховної Ради 2014-го довірили бути представником їхніх інтересів 24 тисячі виборців...

«Шановна редакціє! Вдячний за публікацію «Дозвіл купувати залізничні вагони за держкошти для фермерів обурює» в числі за 25 липня ц. р. Шокований разом з усіма фермерами та селянами Січеславщини цим підступним рішенням більшості Верховної Ради. Воно показує, що хліборобський рід у цьому складі парламенту захищати нікому. Удвічі шокований обставиною, що рішення купувати залізничні вагони за фермерські кошти «пробивав» народний депутат нашого 34-го виборчого округу Олег Кришин. Хто такий цей невідомий у нашому селі чоловік, його жодна сільська людина не бачила у живі очі, чим він займається? Чому не розуміє, що потрібно селянам? Його вчинок – страшний удар по інтересах усіх нас, хто ростить хліб і розводить худобу! Я, для прикладу, збирався купити на 400 тисяч гривень сільгосптехніки в кредит, то держава вернула б 100 тисяч гривень. Та тепер не зможу придбати цю техніку! Нащо нам ті агрохолдинги? Вони що – бідні, щоб їм ще й товарні вагони купувати?

Влада в нашому районі і вище співає хвалебні оди Кришину. Бо він там комп'ютер дав школі, там на якийсь парк гроші з держбюджету вицигав, за те його й хвалять. А більшості людей він нічого не зробив, ніякого доброго закону не придумав. Та й гроші він на різні потреби дає не свої, а наші, державні, бо має до них доступ. Оцим рішенням про вагони він обідрав усіх нас, хліборобів, як сидорову козу. Так вони й правлять балом, а ми сидимо, дивимося, як зачаровані, мов, нічого ж не зробиш… Та ні, досить! До відповіді! У всіх районах, де обирали депутатом Кришина, районні організації фермерів повинні провести загальні збори з єдиною вимогою – відставка «захисника народу», що обманув виборців! Я не фермер, бо під фермерство в районі, кажуть, вже немає землі, довелося оформляти підприємництво, землю орендую. Та впевнений – рішення про відставку Кришина всі селяни підтримають!»

Ось така абсолютно логічна реакція нашого читача з 34 виборчого округу, до якого входять П'ятихатський, Верхньодніпровський та Царичанський район з містами Верхньодніпровськ, Вільногірськ та Жовті Води. Орієнтовна загальна кількість виборців у цьому дивному двобічному, з районів обох берегів Дніпра, окрузі складає біля 135 тисяч. Олегу Кришину на виборах до Верховної Ради 2014-го довірили бути представником їхніх інтересів 24 тисячі виборців, яких і вистачило для перемоги. Він має дві вищі освіти і є секретарем комітету ВР з питань податкової та митної політики. У ЗМІ мільйонера Олега Кришина іменують «склотарний король України», бо він є головою наглядової ради ТОВ «Вільногірське скло» і доволі успішним бізнесменом. У власній газеті «Працюю для вас» «Благодійного фонду Кришина Олега Юрійовича» він зазначає:

«Більшу частину життя я відпрацював у реальному секторі економіки. Тому, коли прийшов у парламент, мене, скажу відверто, здивувала неефективність системи держуправління».

Олег Кришин є одним із авторів ухваленого законопроекту щодо підтримки сімейних фермерських господарств.. Сільгоспвиробникам запропоновано платити податки не за місцем реєстрації, а за місцезнаходженням землі. Для нових сімейних фермерських господарств законопроектом передбачена державна допомога на 10 років – голова ФГ з моменту його реєстрації сплачує 10% єдиного соціального внеску за себе і членів родини у перший рік роботи, 20% у другий, 30% у третій і далі в такій прогресії...

Розуміння того, як міг «проста людина» Олег Кришин, що клявся в повазі до трудового народу перед парламентськими виборами восени 2014-го, кинути інтереси того народу під ноги аграрним латифундистам, коли висунув ідею віддати фермерські кошти на придбання залізничних вагонів, починає приходити після знайомства з його розлогою декларацією з чималою власністю. За 2017 рік нардеп-мільйонер, що отримує від держави компенсацію за орендоване в столиці житло, вказав два дорогих швейцарських годинники – вартістю 372, 9 тисяч гривень та 828, 1 тис. грн. Задекларовані і чотири автомобілі престижних марок, кілька земельних ділянок по два гектари у Весняному Миколаївської області, кілька в Дніпрі разом із двома місцями для паркування авто, одна в Царичанці, водний засіб «Бомбардир» тощо.

Окрім ТОВ «Вільногірське скло», Олег Кришин має корпоративні права в ТОВ «Скляний альянс», ТОВ «ИСТ ГЛАСС Иностмент ГмГХ» (Австрія), ТОВ «Мідленд ЛТД» (Британські Вірджінські острови). Є в декларації підприємливого нардепа і графа «кількість виграних тендерів, у яких декларант є бенефіціаром», тобто кінцевим власником. Тож за 2017 рік Олег Кришин виграв два тендери на суму 10, 04 мільйона гривень, а за кілька місяців цього року – 17 тендерів на суму 10, 19 мільйона гривень. Тобто явний «плюс» у доходах порівняно з попереднім роком приблизно в два рази. А грошові активи Олег Юрійович задекларував за минулий рік чималенькі - 273, 5 тисяч доларів та 183 тисячі євро, або 13, 4 мільйони гривень. Тобто отримана заробітна плата народного обранця в сумі 260 тисяч гривень не є при таких статках, погодьтеся, мотивацією до належної законотворчої праці.

Ще цікавіше в декларації читати про доходи членів родини 50-ти річного Олега Кришина. Його батько Юрій Кришин отримує скромну пенсію в дві тисячі гривень, але офіційно позичив сину 4 мільйони 264 тисячі гривень! Він є співвласником кількох товариств з обмеженою відповідальністю, одне з яких – алкогольно-безалкогольний комбінат «Дніпро» в Царичанці – відновило виробництво за допомогою депутата Олега Кришина. Газета «Лица» в матеріалі «Фальсифікат з набризком сепаратизму» 18 липня ц. р. наводить факти того, що цей комбінат, який очолює гендиректор ТОВ «Сімферопільський вино-коньячний завод» Сергій Іванов, пов'язаний з економікою окупованого Криму, можливо, туди ж продається і його продукція.

За даними українських видань і журналістів «Схем», під керівництвом Олега Кришина відбувся і запуск заводу в Жовтих Водах, який виробляє цигарки з підробленою акцизною маркою. Тобто до державного бюджету не надходить жодна копійка. Нардеп публічно назвав звинувачення «брехнею», але спростування інформації вимагати не став. А в коментарях до декларації Кришина одна з користувачок соцмереж написала:

«Олег Кришин – найчесніший депутат ВР, воно й по очах видно. Я ж і кажу, що на кожному білборді, разом з портретом пики, треба публікувати е-декларацію. І тоді не потрібно ніякої агітації, а ще вибори тільки по відкритих списках, з оголошенням награбованого».

Тож українському суспільству з його зовсім молодою законотворчою системою пора думати, як зробити, щоб бізнесмени до парламенту не потрапляли. Народний депутат Сергій Міщенко вже подав законопроект про відкликання народного депутата на початку цього року. Однією з причин відкликання є невідповідність практичної діяльності депутата основним принципам його передвиборчих зобов'язань. Що доволі яскраво видно на наведеному прикладі в Олега Кришина. Справа за малим – ухваленням законопроекту про відкликання нардепа. До речі, добрий досвід дострокового припинення повноважень сільського голови в згаданому Царичанському районі вже є – торік за рішенням виборців Китайгорода, затвердженого сесією Китайгородської сільської ради, припинені повноваження Наталії Вербицької. Громадяни України повинні мати право і на відкликання народних обранців усіх рівнів з Президентом включно.

Остап ВЕРНИГОРА.

До теми: про лобізм?

Лобізм (англ. lobby - кулуари) - це безпосередній вплив на процес прийняття законів у парламенті за допомогою груп тиску, які намагаються підтримати прийняття того чи того політичного рішення або завадити цьому.

Відкрито не претендуючи на політичну владу, ці групи чинять тиск на правлячу еліту ззовні, а не управляють безпосередньо. Цим вони відрізняються від політичних партій та інших формувань, які борються за владу. Групи тиску відрізняються також від інших стихійних форм тиску (страйків, стихійних демонстрацій, мітингів) та від індивідуальних виступів). Специфічними ознаками цих груп є наявність певної організованості і стійкого контакту з представниками владних структур.

Для досягнення своїх цілей групи тиску використовують найрізноманітніші методи: від організації різних суспільних кампаній до прямого саботажу дій правлячої еліти, від впливу на рішення уряду через довірених осіб у державному апараті, політичних партіях та парламенті до ведення переговорів з представниками державної влади. Діяльність груп тиску є публічною, проте нерідко, щоб суспільство не було широко ознайомлене з нею, вони віддають перевагу таємним діям. Дуже часто групи тиску реалізують свої вимоги шляхом лобіювання - безпосереднього впливу на членів законодавчих установ.

! Кожен має право на помилку, а щоб кожний міг цим правом скористатися, проводять вибори

Невідомий автор

З редакційної пошти

ПІВМІСЯЦЯ ТОМУ в Департаменті екології Дніпропетровської ОДА відбулася нарада, ініційована громадською організацією «Екопатруль» та іншими. Ми разом із науковцями довели, що через затяжну зиму і пізнє гніздування потомство птахів ще не стало на крило, тож варто перенести сезон полювання на 11 серпня. Таке рішення ухвалене. Але не всі мисливці знають, що Дніпропетровська обласна рада 16 березня ц. р. повністю заборонила полювання на території об'єктів природно-заповідного фонду Дніпропетровської області. Тобто практично продублювала закони України «Про природно-заповідний фонд України» 1992 р. та «Про внесення змін до ЗУ «Про природно-заповідний фонд України» 2010 року.

Заборонене знаходження людей на території об'єктів ПЗФ зі зброєю в руках, зі знаряддями лову тварин, пернатих і риби, випалювання рослинності, стерні, знищення водної та водно-болотної рослинності, розорювання земель, будь-яке будівництво, стихійний відпочинок, засмічення, розведення вогню, за винятком відведених для цього місць. Охоронне зобов'язання, взяте Магдалинівською РДА і затверджене Дніпропетровською ОДА 2008 року, погоджене з сільськими радами та основними землекористувачами краю, містить вказані правила поведінки в заказниках. Тобто на території ПЗФ заборонені мисливство і будь-які види діяльності, що можуть призвести до погіршення стану кормової бази тварин.

У нашому Магдалинівському районі заказники «Заплавка», «Топчинський» та інші місцевого значення, а ландшафтний «Приорільський» - загальнодержавного. Та навіть і до нього щороку до місць гніздування пернатих залітають «круті» мисливці на джипах і полюють. Спитаєш, чому ти це робиш, показує посвідчення «народний депутат ВР», «колишній депутат ВР», «прокурор»… Але ж хіба перебування на державній службі дає право порушувати закони цієї країни? Та навпаки – державні слуги повинні всім показувати хороший приклад у ставленні до природи!

Одинадцятого серпня на відкритті літнього сезону ми разом із Нацполіцією патрулювали Магдалинівщину, всі мисливці стояли в дозволених законом місцях поза межами заказників. Це радує, великою громадою ми збережемо незайманими визначені куточки живої природи Дніпропетровщини! Та надвечір трапилося лихе – загорівся ліс за Гнатівкою біля Орелі. За допомогою депутата Царичанської райради Віктора Ткача доїхали до пожежі, а там гектар сосняка вже обораний, але всередині постійно спалахує вогонь, який гасить лише один, давно втомлений лісник! Ми кинулися йому допомагати, та на всіх лише одна лопата, тож пісок кидали руками. Бачимо, що не справляємося, викликаємо «101» Міністерства надзвичайних ситуацій. Виклик прийняли в Царичанці, через кілька хвилин відгук: «То ліс Новосанжарського району Полтавської області, телефонуйте їм!» Що ж ви ділите територію – тут кажуть, це ж спільна біда! Наші побратими захищають Україну на фронті, усіх нас, і не ділять на своїх і чужих! Довелося звертатися на «102», тоді прибула пожежна машина і поліція. Встановили, що зрілий сосняк підпалений у кількох місцях, щоб потім обгоріле дерево вирізати. Це вже третя така площа. Ліси побіля Орелі унікальні, всі це знають, та чомусь про створення національного природного парку «Орільський» чути лише балачки.

А полювання на Полтавщині розпочали 4 серпня, незважаючи на те, що птиця така ж незріла, як і в нас. Сам я не полюю і не ловлю рибу, хочу, щоб майбутнім поколінням хоч щось залишилося. Дичини зараз і без полювання немає.

Микола МУРЧИЧ, учасник ГО «Екопатруль», громадський інспектор екології, с. Чернеччина Магдалинівського району.

ВІД РЕДАКЦІЇ

Видно, рішення Дніпропетровської обласної ради 16 березня ц. р. про повну заборону полювання на територіях природно-заповідного фонду Січеславщини приносить перші добрі плоди. Поштовхом до його ухвалення стало резонансне вбивство чотирьох лебедів-шипунів, занесених до Червоної книги України, в селі Письмичеве Солонянського району наприкінці грудня минулого року. Скоїли його, як не дивно, працівники Українського товариства мисливців і рибалок, один з них з обласного керівництва! Селяни зловили лампасних браконьєрів на гарячому вчинку, цей злочин сколихнув усю область.

А є в краї приклади зовсім іншого ставлення до природи. Про один з них розповідає голова Зорянського мисливського колективу Царичанського району Валерій Сірман:

- Ми знищуємо природу власними руками. Після відведення Орелі в канал Катеринівка – Обухівка в нас не стало води в озерах Билимовому, Плоскому, Бабівському… Ніде і перелітці відпочити, як було. Ми з мисливцями з Протовчів, Могилева, Дрюківки домовилися з керівництвом каналу Дніпро-Донбас, який тепер нікому не потрібен, за подачу води для Плоского. Проклали труби, зварили, поставили лічильник. Складалися на електроенергію, фермери допомагали. Та контролюючі органи все заборонили, труби розікрали. 11 серпня ми вже котрий рік поспіль зібралися з мисливцями без рушниць на відкриття полювання біля сухих озер, переночували, згадали минуле. Дуже хочемо, щоб наші діти й онуки бачили, як лебеді сідають на воду, як качка вчить малих каченят, це дуже красиво і цікаво, словами важко передати… Щоб вони дивилися на пернатих не як на трофей, а бачили в них унікальний витвір природи.

До речі, площі ПЗФ Дніпропетровської області досі вкрай невеликі, скоріше жалюгідні – 96, 4 тисячі гектарів, що становить лише 3,1% загальної території. Це більш ніж утричі менше європейських норм! Зі 178 об'єктів природно-заповідного фонду краю лише 31 мають загальнодержавний статус, інші – місцевий. На превеликий жаль, дійсно про НПП «Орільський» більше говорять, ніж діла роблять. Після ухвалення рішення про заповідні землі НПП Юр'ївського та Царичанського районів з жовтня минулого року Департамент екології та природних ресурсів Дніпропетровської облдержадміністрації (директор Руслан Стрілець) досі не спромігся передати обласній раді документи про заповідні землі невеликого Петриківського району! За майже рік не узгодили рішення з кількома місцевими органами влади та райдержадміністрацією! А ще ж треба опрацьовувати погодження в чималих Магдалинівському і Новомосковському районах. Коли ж це буде? Вочевидь, тоді, коли 30 громадських природоохоронних організацій області знову зберуться в Департаменті екології, як це щойно сталося з відстрочкою полювання на пернатих, і знову змусять штатних екологів державної адміністрації до праці.

А поки горять ліси над Оріллю за схемою «спалили – списали – спиляли», не стає птаха і звіра, яких допомагає захищати громадськість від титулованих розбійників. Все більша кількість людей на Січеславщині розуміє, що без бодай єдиного національного природного парку незабаром не буде що заповідати! Бо у природі нічого не зникає, крім самої природи, як сказав Андрій Крижанівський. Чому ж у Дніпропетровщині не виконуються ухвалені Верховною Радою ще 2015 р. пункти «Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», положення Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС про збереження і збільшення площ заповідних природних цінностей, забезпечення гармонії людини з природою в ім'я доброго майбутнього самої людини?

Підготував Григорій ДАВИДЕНКО.

Вітчизняні газові метаморфози

Для населення без лічильників змінять норми споживання газу

Пропонується встановити норми для двох періодів: з квітня по вересень і з жовтня по березень.
Міністерство енергетики та вугільної промисловості пропонує Кабінету Міністрів змінити норми споживання природного газу для населення, що не має лічильників.
Про це йдеться в проекті постанови, опублікованому на сайті Міненерговугілля.
Зокрема, міністерство пропонує для тих, у кого є газова плита і централізоване гаряче водопостачання, встановити норму споживання: з квітня по вересень (включно) - 5,8 куб. м в місяць на одну людину і жовтень-березень (включно) - 8,8 куб. м на місяць на одну особу; у разі відсутності гарячого водопостачання та газового водонагрівача: з квітня по вересень (включно) - 8,3 куб. м в місяць на одну людину і жовтень-березень (включно) - 13,7 куб. м в місяць на одну людину; при наявності газової плити і водонагрівача: з квітня по вересень (включно) - 20 куб. м в місяць на одну людину і жовтень-березень (включно) - 25 куб. м в місяць на одну людину.
Також пропонується, що у період відсутності централізованого гарячого водопостачання для населення норма споживання природного газу на плиту газову встановлюється: квітень-вересень (включно) - 9,3 куб. м на одну людину в місяць і жовтень-березень (включно) - 14,2 куб. м на одну людину в місяць.
У пояснювальній записці зазначено, що станом на 1 червня 3,3 мільйона домогосподарств, або 24,9%, не оснащені лічильниками газу.

У Кабміні повідомили, як субсидіантам отримати премію за економію газу

Економія при витраті газу та електроенергії в Україні заохочується урядом.
Ті люди, які отримуючи субсидію, зуміли заощадити близько 100 кубометрів газу і 150 кіловат електроенергії, можуть отримати від держави належну їм премію - до 700 гривень готівкою. Щоб ці гроші отримати, необхідно до 1 вересня подати необхідні документи в управління соцзахисту.
У минулому році такі премії отримали 1 мільйон 755 тисяч українських сімей. Інформацію про наявність економії кожен одержувач субсидії може відстежити у своїй платіжці або звернутись до постачальника газу та електроенергії, якщо вони використовуються для опалення.

«Зростання тарифів на газ – винятково політичне рішення»

В Україні немає підстав для зростання газових тарифів, при цьому навіть є резерв для їх зниження.
Про це повідомив міністр енергетики та вугільної промисловості Ігор Насалик.
Він уточнив, що зростання тарифів – винятково політичне рішення, яке лежить в контексті переговорів з МВФ.
«Підстав для підвищення ціни на газ для населення немає. Але це питання до прем'єра, це політичне питання», – сказав Насалик.
Міністр додав, що підстав для запровадження цін «імпортного паритету» на газ для населення немає, адже майже весь газ, який поставляється в будинки українців внутрішнього видобутку. Саме тому тарифи можуть бути знижені на п'ять відсотків.
«97% – це видобуток внутрішній», – зазначив Насалик.
Нагадаємо, раніше в Кабміні запропонували вирішити питання з необхідністю доведення газових тарифів до ринкового рівня за допомогою збільшення власного видобутку. Зростання видобутку українського газу може не тільки стримати тарифи для населення, але і здешевити їх через деякий час.

Українців змусять оплачувати комуналку по-новому

Кабмін може змінити принцип оплати комунальних послуг. Для цього чиновники пропонують ввести в платіжках нову графу «Абонентська плата», інформує Ukr.Media.
За словами експерта, а саме директора спеціальних проектів науково-технічного центру «Психея» Геннадія Рябцева, загальна сума в платіжці змінитися не повинна.
Також експерт розповів, що зараз в загальній сумі комунальних платежів абонентська плата становить близько 18%. Ці кошти повинні направлятися на підтримку і модернізацію комунальних мереж.
Але простежити, куди насправді йдуть гроші, зараз практично неможливо. Якщо її, на рівні з іншими складовими тарифу, виділять окремі графи в квитанції, споживачам повинно стати легше домогтися компенсації, якщо послуга була надана не належної якості.

ФЕРМЕР ПРИДНІПРОВ'Я

Рейдерський ДЕТЕКТИВ

ЖУРНАЛІСТСЬКЕ РОЗСЛІДУВАННЯ З ОБУРЕННЯМ І НЕ БЕЗ МОРАЛІ

Закінчення. Початок - стор. 1

ОЛЕКСАНДР Лапа - людина, яка наділена жвавим розумом, спостережлива і пильна, тому від нього не сховалося те, що хвацькі захисники економіки явно поспішали – все одно, щоб не дати Лапі опам'ятатися і зорієнтуватися. А, з другого боку, намагалися уникати розголосу. Це одне, що стримало фермера обіцяти швидко надати копії. Перша – занадто багато передусім бухгалтерських паперів зажадали від нього правоохоронці, і, повторюємо, аж за шість попередніх років поспіль. Звідси друга причина: у ФГ «Фортуна-Агро» не настільки «роздутий» штат, щоб отак у гарячу пору польових і господарських робіт «посадити когось на тиждень ритися в бухгалтерії». Неохоче, та автори листа мусили погодитися «трохи зачекати». А ми ж при цій нагоді вважаємо зараз за необхідне перелічити усі названі у листі документи, котрі ФГ мало надати у розпорядження правників. Для читачів-фермерів це і цікаво, і треба знати. Аби осмислити і зрозуміти, що насправді за вимогою Управління захисту економіки Національної поліції приховувалося. Забігаючи наперед, скажемо, що це з метою застерегти та попередити фермерів бути напоготові. Аби не грянуло зненацька щось подібне і над ними. Це той випадок, коли краще заздалегідь знати, як захищати власні інтереси – вважайте, за принципом, що бережених й Бог береже. Отже, читаємо перелік документів, які вимагав лист:

«1. Вид діяльності, який послугував підставою для переходу підприємства на спеціальний режим оподаткування.

2. Копії документів, надані до органу ДФС для переходу ФГ «Фортуна-Агро» на спеціальний режим оподаткування.

3. Інформацію із підтверджуючими копіями документів стосовно наявності власних чи орендованих основних фондів, на яких здійснюється виробництво чи надання сільськогосподарської продукції і послуг.

4. Інформацію стосовно загального обсягу та вартості реалізованих товарів і послуг за 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 і 2017 роки.

5. Баланс ФГ «Фортуна-Агро» за ті ж 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 та 2017 роки.

6. Інформацію про наявність спеціальних рахунків, відкритих підприємству-суб'єкту спеціального режиму оподаткування в установах банків та/або органах, котрі здійснюють казначейське обслуговування.

7. Інформацію стосовно використання бюджетних коштів (сум податку на додану вартість), що перераховані на спеціальні рахунки, які відкриті в установах банків та/або в органах, які здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів.

8. Актів перевірок посадовими особами Державної фіскальної служби діяльності фермерського господарства з 2012 року і по теперішній час.

9. Заяву та інші супутні документи з метою включення до Реєстру отримувачів бюджетної дотації.

10. Перелік отриманих бюджетних коштів на спеціальні рахунки із зазначенням сум, дат отримання та періодів діяльності, за які отримано кошти.

11. Копії договорів, специфікацій, рахунків-фактур, актів прийому-передачі ТМЦ, накладних, товаро-транспортних накладних, актів виконаних робіт і актів наданих послуг, платіжних доручень, бухгалтерських документів щодо придбання товарів, робіт, послуг за бюджетні кошти, що отримані на спеціальні рахунки відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України №83 від 08.02.2017 року «Про затвердження порядку розподілу бюджетної дотації для розвитку сільськогосподарських товаровиробників та стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції у 2017 році».

ОВА, ТА ЦЕ Ж ніякий не запит, на яких підставах ФГ «Фортуна-Агро» звільнене від сплати ПДВ та як воно витрачає пільгові кошти на розвій свого бізнесу, а тотальна перевірка його господарсько-фінансової діяльності протягом шести останніх літ. Все одно, що добровільно зізнавайся, пане фермере, грішний ти чи ні – згодні? Явно у когось аж руки сверблять, так кортить вивернути з усіма тельбухами кількарічну ділову – підприємницьку й комерційну - діяльність ФГ «Фортуна-Агро». Причому, на доволі дивних «довірливих» чи «партнерських» засадах, коли ні потреби (бо ж кримінального провадження проти ФГ дійсно ніхто ніде не порушував), і без дозволу це робити, без якого насправді нічого такого подібного затівати не можна.

Втім, на запит Асоціації фермерів та приватних землевласників коментар на цей рахунок надала Служба правової допомоги підприємцям середнього та малого бізнесу. Автор – юридичний консультант-експерт Андрій Суровцов. То цей коментар знову ж таки в інтересах фермерів ми знаходимо за потребу надрукувати повністю:

«Уже трапляються непоодинокі випадки звернень правоохоронних органів (МВС, прокуратури, податкової міліції тощо) із запитами про надання копій звітних документів бухгалтерського та податкового обліку, фінансово-господарської діяльності підприємств по взаємовідносинах з контрагентами, у тому числі договорів та додаткових угод, специфікацій до них, видаткових накладних, актів приймання-передачі векселів, актів проведення взаємозаліків і так далі, як і витребування інших ділових документів, котрі треба вважати документами внутрішнього користування і такими, що становлять ту або іншу комерційну таємницю. Право на витребування таких документів правоохоронні органи обґрунтовують, посилаючись на ст. 93 КПК України, вважаючи і наполягаючи, що за даною статтею їхні вимоги повинні бути задоволені.

Однак це той випадок, коли правоохоронним органам як мінімум дається важко перелаштуватися з практикою своєї діяльності за КПК 1960 року на діяльність за новим КПК 2012 року. А якщо вникнути більш детальніше і скрупульозніше у вимоги ст.93 нового КПК України, то ми побачимо, що ця норма носить більше роз'яснювальний характер, ніж правозастосовуючий. Так, за новим КПК України сторона обвинувачення здійснює збирання доказів шляхом проведення як гласних слідчих (розшукових) дій, так і не гласних, а також витребування та отримання від органів державної влади і місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій, службових і фізичних осіб речей, документів, фінансово-бухгалтерських відомостей, висновків експертів і ревізій та актів перевірок. Проводить й інші процесуальні дії, передбачені Кодексом. Але у Главі 20 чинного нині КПК міститься перелік слідчих (розшукових) дій, ДО ЯКИХ ВИТРЕБУВАННЯ ДОКУМЕНТІВ ШЛЯХОМ НАДСЛАННЯ ПИСЬМОВОГО ЗАПИТУ, ТИМ ПАЧЕ, ПЕРЕДАЧІ ЙОГО З РУК В РУКИ, НЕ ПЕРЕДБАЧЕНЕ.

Звертаємо увагу й на те, що згідно з діючим тепер КПК існує суворо певний порядок витребування документів, суть якого викладено у главі 15 «Тимчасовий доступ до речей та документів». Згідно з нею (ст.159) тимчасовий доступ до речей та документів полягає у наданні стороні кримінального провадження особою, у володінні якої такі документи та речі перебувають, можливості ознайомитися з ними та зробити їх копії, а у разі прийняття відповідного рішення слідчим суддею чи судом, і вилучити їх. Таким чином виїмку тих або інших документів ЗДІЙСНЮЄ САМА СТОРОНА ОБВИНУВАЧЕННЯ І ТІЛЬКИ НА ПІДСТАВІ УХВАЛИ СЛІДЧОГО СУДДІ ЧИ СУДУ. Іншого варіанту законодавство не передбачає. Більше того, ст.162 Господарського кодексу заявляє, що суб'єкт господарювання, який є власником тієї чи іншої комерційної інформації, МАЄ ПРАВО НА ЗАХИСТ ВІД НЕЗАКОННОГО ВИКОРИСТАННЯ ЦІЄЇ ІНФОРМАЦІЇ ТРЕТІМИ ОСОБАМИ ЗА УМОВ, ЩО ЦЯ ІНФОРМАЦІЯ МАЄ КОМЕРЦІЙНУ ЦІННІСТЬ, НЕВІДОМА ТРЕТІМ ОСОБАМ ТА ДО НЕЇ НЕМАЄ ВІЛЬНОГО ДОСТУПУ ІНШИМ ОСОБАМ, А ЇЇ ВЛАСНИК ВЖИВАЄ НАЛЕЖНИХ ЗАХОДІВ ДО ОХОРОНИ ЇЇ КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ. Зі свого боку статтею 420 Цивільний кодекс України визначає, що та або інша комерційна таємниця є одним з видів інтелектуальної власності, майнові права на яку належать особі, яка правомірно має право визнавати інформацію комерційною таємницею, якщо інше не передбачене договорами. Нарешті Постанова Кабінету Міністрів ще від 09.08.1993 р. «Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці», містить вичерпний і конкретний перелік документів, які не можуть становити комерційної таємниці, то ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКІ ДОКУМЕНТИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДО ЇХ ЧИСЛА НЕ ВХОДЯТЬ».

ОТОЖ У ВИПАДКУ з ФГ Олександра Лапи «Фортуна-Агро» останньому цілком можна закликати хлопців-правоохоронців зупинитися і не зловживати своїми повноваження, не перевищувати їх. Ще точніше – самим не порушувати чинне у нас законодавство. Оскільки надсилати якісь письмові запити-вимоги їм зась, бо це як ніби перекладають свої ж клопоти та обов'язки на фермера, вважаючи його, даруйте, лопухом. А ось самостійно витребувати і вилучити ті або інші документи можуть лише, повторюємо, за наявності ухвали (дозволу) слідчого судді чи суду. Або коли їх власник погодиться на це тільки **З ВЛАСНОЇ ВОЛІ І ЗГОДИ – ДОБРОВІЛЬНО.** І після цього «конфлікт» можна буде вважати вичерпаним та таким, який і виїденого яйця не вартий? О, якби то це так було! Натомість виникає інше фатальне запитання: і ви гадаєте, що правоохоронці Олександра Лапу та все його сімейство фермерів залишать у спокої?

- Насправді письмовий запит з пропозицією-проханням надати цілу гору фінансово-бухгалтерських і конфіденційних та комерційних документів аж за шість років діяльності, - вважає юрист-адвокат Євген Падашуля, - це спроба спершу залякати, вивести з рівноваги, заставити нервувати і робити фатальні помилки Олександра Лапу, а потім – це кінцева мета операції «И» - відібрати у нього землі, які перебувають у постійному користуванні «Фортуни» - а значить, і вибити колектив успішних сільських товаровиробників з сідла, знищити його. Я так впевнено кажу про це, не сумніваюся тому, що листи з подібними «привітами» фермерам – це практика, яка останнім часом набирає обертів у нашій області. З одного боку, вона не зовсім щоб і нова, але з другого - дістає зараз поширення, бо з'являються підстави займатися таким рекетом у законі…

Якщо на даний момент стосовно ФГ «Фортуна-Агро» ніякого кримінального провадження не ведеться і вестися не може, оскільки воно нічим не завинило, а перераховані на спецрахунок кошти ПДВ з року в рік використовує тільки за призначенням, продовжує Євген Падашуля, то отримавши практично всю за шість років фінансову, ділову та виробничу і бухгалтерську документацію, Управління захисту економіки ДЗУ Національної поліції в області «так і знайте, неодмінно знайде, і не одну, зачіпку, щоб або порушити-зареєструвати справу для досудового слідства, або, принаймні, щоб шантажувати ніби ймовірною карною відповідальністю».

- І не тому зовсім, - каже Євген Григорович, - що Лапа і його дружина та сини чи брат дружини десь у чомусьна приховували правопорушень, а тому, що діюче в Україні земельно-аграрне законодавство недосконале, плутане і суперечливе, коли причепитися завжди можна навіть до не там поставленої коми і виламлювати потім тим же фермерам руки. Скажу більше: прогалини і нестиковки у законах очевидні і давно усім добре відомі, одначе виправляти «помилки» ні законодавці, ні державні мужі уже кількох «поколінь» влади не кваплються. Як тут не думати, що не кваплятьcя навмисне, бо при бажанні від жадібності і підступних потреб крути ними, як циган сонцем, і без «навару» не зостанешся…

ЗРОБИМО ВІДСТУП, який допоможе внести ясність. Щойно багатолітній ватажок, а нині почесний голова Асоціації фермерів України Іван Томич дав інтерв'ю Агропорталу, в якому повідав зокрема і таке: «У травні цього року виповнилося тридцять літ, як я став фермером. Тоді я корінним чином змінював власну долю. Перейшов жити у голий степ, буквально на копицю соломи. А, будуючи власний дім, господарські споруди, ведучи до них електрику і воду, прокладаючи дорогу, налагоджуючи виробництво, я усе це робив з повною певністю, що земля, яку одержав для створення ФГ, згідно із законом повністю у мою приватну власність буде передана. Так обіцяли, так було написано в першому законі про фермерські (селянські) господарства, що земля, яку надали в користування, через шість років перейде фермерам у володіння. Але дуже швидко у мене і в інших фермерів відібрали цю надію. Мало того, що відмінили перехід у приватну власність земель користування, так у 2001 році Земельним кодексом ще й скасували право постійного ними користування. Фактично усіх нас, фермерів, жбурнули у невагомість, позбавивши гарантій своїх прав на земельні ділянки, які перебували у наших обробітках. Я не зміг з цим змиритися, зібрав необхідну кількість підписів у Верховній Раді, після чого разом з депутатами звернувся до Конституційного суду. Перемога була ніби за нами: суд відновив право користування. Але далі процес, на жаль, не пішов. До кінця це питання до цих пір лишилося чітко і ясно не врегульованим. Очолюючи свого часу фермерську Асоціацію України, я ніколи подумати не міг, що через 28 років ми так і не вибудуємо прийнятні й прозорі земельні відносини, а будемо терпіти свавілля й зловживання на рівні вседозволеності для правоохоронних органів і чиновників у цім ділі. Відсутня не лише необхідна і цивілізована правова база – відсутній і контроль за реалізацією тих законодавчих актів, які й прийняті. Селяни не вірять, що земельна політика колись буде втілена на їхню користь. Державні мужі лише у моменти своїх популістських потреб підхоплюють тезу, що основою сільського сектору економіки має бути сімейне фермерство. А на ділі нічого не роблять, щоб так насправді і було. Останні серйозні закони стосовно фермерства приймала Верховна Рада четвертого скликання. Після 2006 року нічого істотного в законодавчому плані не зроблено».

Звідси й один «недогляд» у земельному законодавстві, який розв'язує руки ректирам-детективам – як нащадкам, дітям чи онукам, успадкувати не лише фермерські господарства з їх нерухомим і рухомим майном, а і з землею, котра свого часу їхнім батькам та дідам була надана у постійне користування? Те покоління фермерів, яке у 90-ті роки минулого століття першим у нас після тривалого радянсько-колгоспного ладу ризикнуло хазяйнувати самостійно, нині ж бо справді уже в літах. І саме зараз багато першопрохідців-піонерів фермерського руху відлітає за небокрай у вирій. Таке життя. Хочеться нагадати, що поперваx Акти на користування землею видавали з правом і передавати земельні наділи у спадщину. Але нині навіть у цих випадках, якщо засновники і на таких умовах фермерських господарств помирають, далеко не усім їхнім нащадкам вдається зберегти за собою право порати уже їм і далі «батьківські» гектари – що тоді казати про ті випадки, коли від батьків-дідів залишаються тільки Акти на право користуватися?!

- Як правило, фермерські господарства, котрі спромоглися твердо стояти на своїй землі, не схильні припиняти благородну діяльність у сумних випадках смерті пристарілих власників, - каже Євген Падашуля. - Їхні діти воліють продовжувати справу батьків. Інакше не бачать ні свого майбутнього, ні майбутнього українських сіл. Та «переписати» на себе право користуватися земельними наділами – це сьогодні проблема з проблем. Умисне створена, якщо хочете знати. «Переписати»-успадкувати сьогодні можливо лише через суд. Тільки от кожен окремо взятий суд може ухвалити і так, й інакше. На чию користь захоче винести рішення, на користь того і винесе. Виходить насправді, що на користь тих, хто отримує від цього свій неправомірний, злочинний та злодійський зиск…

Коротше, чинне наразі у нас законодавство справді не гарантує перевагу спадкоємцям померлих фермерів. Навпаки, більше гирьок кладе на шальки терезів тих, хто наче діє в інтересах держави – тобто прокурорів і судочинців, які, тим часом, у тісній співпраці з корупціонерами займаються підпільним і не безкорисним переділом земель. Євген Падашуля твердить: цю явно кричущу несправедливість давно б мав вирішити Верховний суд. Адже це той випадок, коли Верховний створює прецедент, приймає воістину рішення в інтересах держави, котре не дозволяє знищити уже успішно діючі в Україні фермерські господарства, і як вінець та результат – роз'яснює усім судам в Україні, як слід тлумачити чинне законодавство, аби перш за все не страждали фермерські діти та онуки, а вигравав весь аграрний сектор вітчизняної економіки і колиска нації – українське село. Але ж ні, не ухвалює Верховний Суд розумного і край необхідного рішення. І не роз'яснює, як слід тлумачити на користь фермерів ті та інші статті Земельного кодексу і Закону про фермерські господарства. Чи важко здогадатися, чому це так? Як на нас, зовсім неважко. Навпаки, ясно, як на долоні: це вигідно корупціонерам, казнокрадам і хапугам та шахраям, злодіям, які «чорний» переділ земель перетворили сьогодні у новий потужний «грошовий потік» з низів і до самісінького верху. До якого, мов ті слимаки, на всіх рівнях і щаблях влади аж бігом присмокталися рої і зграї нечестивців.

Все тому ж юристу Євгену Падашулі достеменно відомо, що нардепами Верховної Ради уже давно подано законопроект, який дозволить нащадкам померлих фермерів у першу чергу і без проблем переоформляти на себе права на постійне користування земельними ділянками, якими користувалися їхні батьки і діди. Але лежить цей проект глибоко у шухляді, і шансів потрапити на розгляд у сесійній залі у нього, судячи з усього, ніяких. У нас же і Верховна Рада та Кабінет Міністрів, і вся братія, котра нині товпиться в оточенні Президента, переймається виключно власним збагаченням та остаточним розгромленням України-держава, а не економікою, рідним селом та інтересами народу. І ось уже коли готувався цей матеріал, на ім'я голови обласної Асоціації фермерів Анатолія Гайворонського надійшла чергова петиція – крик душі! - від Олени Щербатюк – голови СФГ «Надія» з села Василівки Солонянського району:

«У липні цього року на поля мого СФГ несподівано прибула інспекція з обласної ради, три особи, одна з яких назвалася працівником обласної ради – Дніпро, пр. Поля,2, каб. 318. Прибула інспекція і сказала, що ми - я зі своїм чоловіком - незаконно займаємо і обробляємо землю. Наше господарство існує з вересня 1998 року. Земля надавалася моєму батьку Віктору Щербатюку для ведення селянсько-фермерського господарства. У 2005 році батько помер. Підприємством почала займатися я з чоловіком Олександром Охріменком. Переоформили всю документацію, не переоформили тільки на себе Акт на постійне користування землею. До кінця переоформити Державний акт нам не вдається. Нам фактично не давали і не дають, посилаючись на що завгодно, лише не на зрозумілий і здоровий глузд. І ось тепер інспекція склала акт і рахунок на заподіяну наче державі шкоду в сумі 217 тисяч 409 гривень і 73 копійки, які ми повинні сплатити як стягнення. А в триденний термін ще й передали справу до прокуратури, від якої, попередили, нам помилування чекати не слід. Прохання допомогти розібратися в законності такої от нам кари».

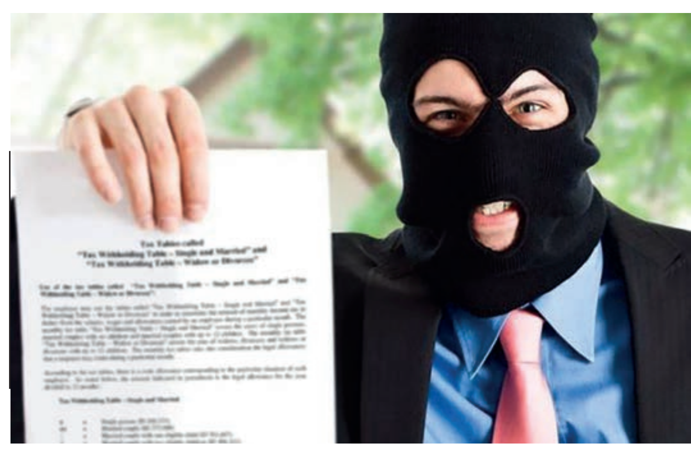

ЦИМИ ДНЯМИ на «Антирейдерському форумі» у столичному Києві-граді аналітик Всеукраїнської аграрної ради Андрій Дикун оприлюднив результати соціологічного дослідження, яким спробували вияснити, настільки керівники аграрних підприємств почувають себе захищеними – «відтак у безпеці». Так от, 71% опитаних фермерів вважають, що «їхній бізнес від рейдерських атак не застрахований, а ще 21% що «скоріше не захищений, ніж захищений». Тут, як то кажуть, ні додати, ні відняти: дрібні та середні сільські товаровиробники, себто фермери, які на словах проголошуються «основою вітчизняного села», насправді під загрозою «суцільної ліквідації як класу». У нашій області є цілий район, де якщо не всі ФГ, то через одне отримували й отримують досі листи з правоохоронних органів, аналогічні тому, який отримав з Управління захисту економіки у Підгородньому фермер Олександр Лапа. Це Магдалинівський район. У ньому, схоже, метод «оптового і роздрібного вилучення документів у тих господарства, у яких є якісь і найдрібніші та й зовсім невинні «проблеми» з користуванням земельними наділами, набув розцвіту і поширення «мов на випробувальному полігоні». Ми не виключаємо, що магдалинівська практика в першу чергу і служить «досвідом» для рекетирів-детективів у масштабах усієї області. Досвід, на якому і вчаться тепер одні поперед одних правоохоронці як з прокурорськими та поліцейськими погонами на плечах, так і у судових мантіях.

- Напрацьована схема, - розповідає адвокат Євген Падашуля. – Спочатку дзвонять з прокуратури, щоб прийшли і забрали лист-повідомлення, котрий вимагає «по-доброму і по-хорошому» надати копії геть всіх фінансових та бухгалтерських документів, «поки не пізно». Інакше, мовляв, звернемося до суду за дозволом вчинити примусову виїмку, а в такому випадку «гірше буде». Якщо ж котрийсь фермер, заручившись консультацією і підтримкою юристів, «добровільно» не несе на блюдці з блактиною облямівкою затребувані «бумаги», до суду чи слідчого суді однак не звертаються. Оскільки якщо немає щодо ФГ кримінального провадження, суди у такому разі не зважуються брати на себе протиправну «ініціативу». А карну справу не з пальця можна висмоктати, а з документів, які слухняно принесуть наївні сільські виробники. Не несуть? Є, уявіть собі, «вихід»: залучають місцеві органи Держгеокадастру проводити ніби невідкладну перевірку і «надати оцінку законності припинення прав постійного користування землею», на якому наполягає, ясна річ, прокуратура. Тут також не все так просто. Щоб провести перевірку і «надати оцінку для припинення», дніпропетровський Геокадастр мусить погодити це в Державній Службі регуляторної політики. Мусить, але у нашій області не погоджує, а діє на свій страх і ризик. Певно, те й інше того варті. Не вірите? Тоді ознайомтеся з посланням, яке свого часу надсилала Новомосковська місцева прокуратура на ім'я в.о. начальника Головного управління Держгеокадастру в області Віталія Мацака:

«На даний час Новомосковською місцевою прокуратурою здійснюється вивчення питань щодо законності користування земельними ділянками сільськогосподарського призначення, розташованих на території Магдалинівського району. Встановлено у тім числі, що розпорядженням голови Магдалинівської РДА за №1097-р від 31.12.1997 р. у постійне користування ТОВ Агрофірма «Зоряна» передано земельну ділянку площею 647.6 га для сільськогосподарського використання на території Почино-Софіївської сільської ради, про що видано Державний акт серії МД № 467 від 03.03.1998 р. Разом з тим розпорядженням голови Магдалинівської РДА за №671-р від 11.09.2004 р. ТОВ «Агрофірмі «Зоряній» надано дозвіл на розробку землевпорядної документації щодо передачі в оренду для ведення товарного виробництва земельної ділянки площею 346.6 га за рахунок земель, наданих на підставі Державного акту від 03.03.2004 р. Проте до теперішнього часу агрофірма продовжує використовувати вказану ділянку на підставі Державного акту, який фактично скасований.

Враховуючи викладене, з метою з'ясування наявності підстав для представництва інтересів держави в суді прошу у найкоротший строк провести перевірку і вжити заходів, передбачених с.9 Закону «Про державний контроль за використанням та охороною земель», і надати оцінку законності припинення права постійного користування земельною ділянкою площею 647.6 га, переданою свого часу агрофірмі «Зоряній».

Що ж, головуправління Держгеокадастру в області не забарилося зі своїм рішенням. Воно тут як тут «з'явилося» з наказом за №456-ДК від 17 листопада 2017 року, який підписав заступник начальника управління Сергій Нагорний. Отже:

«Відповідно до вимог Земельного кодексу, Законів «Про державний контроль за використанням та охороною земель» і «Про охорону земель» та Положення про головне управління в області Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру і у зв'язку із розглядом листа Новомосковської місцевої прокуратури наказую:

1. Здійснити державний контроль за дотриманням земельного законодавства шляхом проведення перевірки використання земельної ділянки площею 647.6 га, яка передана ТОВ «Агрофірма «Зоряна»…

2. Головному спеціалісту відділу здійснення державного контролю і оперативного реагування Холоділіну Антону Миколайовичу у період з 17 листопада по 14 грудня ц. р. втілити зазначений в пункті 1 даного наказу захід…

3. Про результати виконання даного наказу доповісти заступнику начальника Головного управління - начальнику управління з контролю за використанням і охороною земель Бутенку Юрію Олександровичу у термін до 15.12.2017 р…

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою…»

ЛЕГКО здогадатися, які пристрасті після цього завирували. Якщо дали пану Холоділіну наказ у зуби, то він миттю ноги свої в руки – і вперед у село Грабки Магдалинівського району. Невже йому, державному службовцю, геть невтямки було, що мчав виконувати незаконно, а значить злочинно виданий наказ? Коли не знав цього, то який він тоді держслужбовець «при виконанні»? Коли ж знав, то значить обійняв посаду спеціаліста з контролю в обласному управлінні Держгеокадастру зовсім не для того, щоб служити державі і селу. Навпаки, щоб свідомо брати участь у рейдерських атаках на фермерів – чи як це ще розуміти? Так чи інакше, а керівнику ТОВ «Агрофірма «Зоряна» Артуру Погосяну довелося писати скаргу в Державну службу України з питань геодезії, картографії і кадастру. Ми цитуємо найсуттєвіші витяги з неї – знову ж таки для того, аби фермери Дніпропетровщини зайвий раз збагнули, на якій м'якуні їх намагаються ловити рейдери-детективи за участю геокадастрівців. Отже:

«Уважно вивчивши процедуру та правові підстави проведення перевірок, вимушені не погодитися з правомірністю винесеного Наказу №456-ДК про здійснення державного контролю за дотриманням земельного законодавства стосовно земельної ділянки, яку використовує Агрофірма «Зоряна». ГУ «Держгеокадастру», його посадові особи як суб'єкти владних повноважень відповідно до ст.19 Конституції повинні діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені законами України. У даному разі Законом «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності». Ч.1 ст.6 даного Закону визначені підстави для проведення позапланових заходів, серед яких не знайти заходів, які здійснюються за поданням чи вимогою прокуратури, у провадженні котрої відсутнє досудове розслідування. У нашому випадку досудове слідство відсутнє. Більше того, перевірці має передувати вимога до суб'єкта господарювання упродовж 10 робочих днів ліквідувати чи виправити помилки або недоліки, якщо вони засвідченні зверненням ТІЛЬКИ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ (ФІЗИЧНИХ ОСІБ) ПРО ПОРОУШЕННЯ, ЩО СПРИЧИНИЛИ ШКОДУ ЇХ (ЇХНІМ) ПРАВАМ, ЗАКОННИМ ІНТЕРЕСАМ, ЖИТТЮ ЧИ ЗДОРОВ'Ю, НАВКОЛИШНЬОМУ СЕРЕДОВИЩУ ЧИ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ. Причому, при наявності такого звернення обов'язкова додаються документи чи їхні копії, що підтверджують такі порушення. Стосовно агрофірми «Зоряна» ні заяви фізичних осіб немає, ні документів, які б свідчили про ті або інші порушення, вчинені нею. Нарешті позапланова перевірка здійснюється ВИНЯТКОВО ЗА ПОГОДЖЕННЯМ ЦЕНТРАЛЬНОГО ОРГАНУ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, ЩО ЗАБЕЗПЕЧУЄ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У ВІДПОВІДНІЙ СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ. ТОМУ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ ПОЗАПЛАНОВОЇ ПЕРЕВІРКИ ПОСАДОВІ ОСОБИ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ ЗОБОВ'ЯЗАНІ ДОДАТКОВО ПРЕД'ЯВИТИ КОПІЮ ПОГОДЖЕННЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО ОРГАНУ – в даному разі Державної служби регуляторної політики. Такої копії агрофірмі «Зоряна» не було пред'явлено. Залишається сказати, що ч.2 ст.6 Закону «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» визначено, що проведення позапланових перевірок з будь-яких інших підстав, крім суворо передбачених, забороняється. Таким чином стає очевидним той факт, що ГУ Держгеокадастру в області призначило перевірку агрофірми «Зоряна» у протиправний спосіб і без встановлених законом підстав та процедур».

ЯК ВИ ЗРОЗУМІЛИ, перипетії навколо ТОВ «Агрофірма «Зоряна» вирували уже більше, ніж рік тому. З них, власне, у Магдалинівському районі і почалися безпідставні і незаконні, нахабні рейдерські напади «по-новому», в чому ні на йоту не сумнівається юрист Євген Падашуля, на сільських товаровиробників, у розпорядженні яких перебувають земельні ділянки постійного користування. На «Зоряній», власне, вчилися, як зненацька здійснювати свої атаки, в темпі вимагати усі гепом документи. «Промацати» фермера на стійкість, юридичну обізнаність і в разі його розгубленості закручувати відразу перевірку і вносити у Реєстр досудових розслідувань підозри про ніби скоєні правопорушення, а то і злочини. На фініші цих зусиль – віддавай, браток землю, досить тобі на ній раювати! У тому ж Магдалинівському районі у цьому на власній шкірі мала нещастя переконатися і власниця ФГ «Спас» Ганна Спасенко. У грудні минулого року жінці довелося звертатися до суду. Серед перших фермерів у селі Чернетчина був чоловік Ганни Романівни. Йому для ведення селянського (фермерського) господарства на правах постійного користування ще у 1998 році виділено земельну ділянку площею 37.2 га. А у серпні 2015 чоловік Ганни Спасенко помер. Ясна річ, що дружина вирішила успадкувати господарство. І мала підстави отримати Свідоцтво про право на спадщину, проте постановою державного нотаріуса від 12 жовтня 2016 р. їй у цьому відмовлено. Причому відмовлено у праві спадкування загалом СФГ «Спас», яке належало її чоловіку. Незважаючи навіть на те, що жінка є єдиною спадкоємницею першої черги. З якої причини? З тієї, що відсутні правовстановлюючі документи на майно СФГ як цілісного комплексу. І що ухвалив, як розсудив Магдалинівський районний суд? А він, уявіть собі, право Ганни Спасенко бути надалі засновницею «Спасу» - «після померлого чоловіка» - визнав, але ось «в іншій частині позовних вимог відмовив». Себто успадковувати право постійно користуватися жінці ділянкою в 37.2 га зась.

Отак і Ганні Романівні нічого не залишалося, як подавати апеляцію. З нею також варто бодай частково познайомитися, щоби знати, які аргументи у подібних випадках матимуть юридичну силу:

«Ні статті 27 та 114 Земельного кодексу в редакції 1990 року, ні ст.141 Земельного кодексу в редакції 2001 року не передбачають, що право постійного користування земельною ділянкою припиняється у зв'язку зі смертю особи. Це вигадка винятково українських чиновників та правоохоронців. Причому, головним чином стосовно прав на постійне користування земельними ділянками. Хоч у відповідності з вимогами ст.1218 Цивільного кодексу України (як загальної норми права) до складу спадщини входять усі права та обов'язки, що належали спадкодавцю на момент відкриття спадщини і не припиняються внаслідок його смерті. Оскільки право користування земельною ділянкою на підставі Державного акту на право постійного користування землею не є немайновим правом. Відповідно ж до ч.1 ст.14 Закону «Про фермерське господарство» фермерські господарства та їх члени МАЮТЬ, ЗОКРЕМА, ПРАВО ПРОДАВАТИ АБО ІНШИМ СПОСОБОМ ВІДЧУДЖУВАТИ ЗЕМЕЛЬНУ ДІЛЯНКУ, ПЕРЕДАВАТИ ЇЇ В ОРЕНДУ, ЗАСТАВУ І СПАДЩИНУ. Згідно ж зі ст.19 Закону «Про фермерське господарство» ДО СКЛАДУ МАЙНА ФГ МОЖУТЬ ВХОДИТИ: БУДІВЛІ, СПОРУДИ, ОБЛАШТУВАННЯ, МАТЕРІАЛЬНІ ЦІННОСТІ, ЦІННІ ПАПЕРИ, ПРОДУКЦІЯ, ВИРОБЛЕНА ГОСПОДАРСТВОМ, ОДЕРЖАНІ ДОХОДИ, ІНШЕ МАЙНО, НАБУТЕ НА ПІДСТАВАХ, ЩО НЕ ЗАБОРОНЕНІ ЗАКОНАМИ, А ТАКОЖ ПРАВА КОРИСТУВАТИСЯ ЗЕМЛЕЮ, ВОДОЮ ТА ІНШИМИ ПРИРОДНИМИ РЕСУРСАМИ. Звідси треба робити висновок, що право постійного користування землею є власністю особи. Також що держава (державні органи) не вправі свавільно і всупереч вимогам законів позбавляти особу як права власності, так і права користуватися. А розмежування права успадкування користування земельною ділянкою на осіб, які переоформили своє право, і осіб, які не встигли переоформити і ніби втратили право на переоформлення, є дискримінаційним».

А МИ ЗАРАЗ повертаємося до ФГ «Фортуна-Агро» з Олександром Лапою на чолі. Щоб підбити підсумки і зробити висновки. І висловити наші поради фермерам. Чому Олександру Михайловичу першим у Дніпровському районі правоохоронці принесли своє «дружнє послання»? Тут кілька версій. Тому, може, що він очолює районну Асоціацію фермерів. Його «прищучити» - інші й поготів боятися будуть. Не слід виключати й того, що на околицях обласного центру землі й поготів у ціні. На них претендентів вистачає. Ще така деталь: депутати попереднього скликання Підгородненської міської ради затвердили генеральний план розвитку свого міста, зопалу включивши до нього і площі сільгопутідь, на яких працює нині чотири ФГ, у тому числі і ФГ «Фортуна-Агро». Олександр Лапа разом з трьома іншими своїми побратимами через суд зупинив «завзяття» місцевих депутатів. Домогтися цього виявилося зовсім і не складно, оскільки межі Підгородного до цих пір на карті не визначені. Одначе хто може гарантувати, що є сили, котрим дай тільки підпорядкувати нинішні фермерські землі місту, а там вони «застосування» їм знайдуть!? Нарешті є й версія, пов'язана з тим, що саме тут винахідливі люди примудрилися викупити уже у селян їхні земельні паї. Примудрилися того року, коли 31 грудня скінчився мораторій на продаж земель сільгосппризначення, а продовжити його наша Верховна Рада спромоглася лише після новорічно-різдвяних свят – десь після 18 – 20 січня наступного року. От цими 18 чи 20 днями, коли мораторій не діяв, і скористалися спритні люди. А чому б і ні, якщо те, що 18 – 20 днів не було забороненим – значить можливим і правомірним. Єдине у нас зауваження: а чому через це мають потерпати успішні сімейні селянсько-фермерські господарства.

Хоч ні, це не єдине зауваження навздогін. Більше хвилює, не дає спокою те, що жар загрібають й руками людей у погонах і мантіях та при званнях і рангах, котрі, навпаки, мають горами стояти на сторожі селян-трударів. Це ж бо ганьба. Це й обурює, коли зла не вистачає. І переконує, що національна катастрофа навіч – втрата моралі, честі і совісті тими, кому держава – не її нині зазвичай тимчасова влада, а її народ – довіряє свої людські гарантії і права. А не народу вірою та правдою служать горе-лицарі правопорядку. Бандитам і злодіям, корупціонерам – от кому служать. Із зиском для себе, що уже давно не становить секрету.

Втім, не лише перевертням у погонах треба з цього приводу читати, як то кажуть, мораль. І фермерам також. У тому розумінні, що пора їм зарубати собі на носі: справа їхнього захисту – справа їхніх рук. Їхньої совісті і честі. У тому розумінні, щоб не відсиджувалися поодинці у своїх кутках та по норах, не чекали кожен сам по собі «палких» листів від прокурорів чи поліцейських керманичів, а гуртувалися і єдналися та були дружно і завжди готові давати відкоша служакам запопадливих чиновників і олігархів, які ніяк не нажруться. Розпорошеність, безпечність, полохливість, сподівання, що тебе лихо обмине і не зачепить – все це найгірше, що заповзає і псує наші душі.

Підготував Микола ЯСЕНЬ.

! Обзаводячись землею, придивися насамперед до води, дороги, сусіда *Пліній Старший, римський історик*

ГАЗЕТА АСОЦІАЦІЇ ФЕРМЕРІВ ТА ПРИВАТНИХ ЗЕМЛЕВЛАСНИКІВ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ФЕРМЕР ПРИДНІПРОВ'Я

Як захиститися від шахраїв

Концепція здійснення шахрайства однією людиною відносно іншої дуже проста: зловживання довірою, обман, маніпуляція свідомістю з метою заволодіти майном чи грошима. При цьому стати жертвою шахрая може кожен незалежно від віку і соціального стану. Але є обставини, що роблять вас більш уразливими.

Застерога

Які методи і прийоми використовують шахраї

Фундамент будь-яких шахрайських дій - це довіра. Дружні стосунки - це перший крок, який роблять шахраї на «обманному» шляху. Адже коли довіру налагоджено, «обробити» людину дуже легко. Тим більше, що шахраї - чудові актори та психологи. Вони в змозі навіть закохати в себе потрібну людину, якщо останній для щастя не вистачало саме любові.

Для того, щоб стати жертвою шахрая, необхідно, щоб ви потребували чогось. Тому уникайте задушевних розмов з незнайомими людьми - така безпечність може дорого вам коштувати.

У цілому, психологічних прийомів, які використовують шахраї, безліч. Але є, так би мовити, класика жанру, яка, незважаючи на свою неновизну, досі спрацьовує. Наприклад, прийом отримання трьох «так» від людини (четвертою відповіддю також буде «так»), схиляння до швидкого прийняття рішення і т. д. Шахраї використовують техніку «сьогодні і зараз», не даючи людині шансу подумати, «прийти до тями», з кимось порадитися. Шахрай зазвичай говорить, що завтра буде пізно: «згорять» знижки, закінчиться акція, зникне можливість стати партнером і т. п.

Шахраї розраховують на вашу неуважність, наприклад, підсовуючи документи, в яких важливі деталі прописані дрібним шрифтом. Вас спеціально поміщають в ситуацію хаосу або застають зненацька. Так, популярною «грошовою схемою» є дзвінки вночі або рано вранці. Саме в цей час доби людина розслаблена і неуважна. На початку розмови шахраї можуть налякати або порадувати абонента: будь-яка сильна емоція «вибиває» людину зі стану логічного мислення.

Варто пам'ятати, що в транспорті, наприклад, людина і так перебуває в розслабленому, податливому для впливу стані. Тож стежити за сумками слід уважно!

Чим небезпечне ментальне шахрайство

А ось розповіді про так званий шахрайський гіпноз, швидше за все, є перебільшенням. Але певні навіювання і маніпуляція свідомістю все ж мають місце. Тому в разі, якщо вам на вулиці почали докучати незнайомі особи, слід ігнорувати таких людей. А найголовніше - не дивитися їм в очі, позбавивши себе від пронизливого, оманливого погляду!

Скільки не говорять про фальшивих ворожок і екстрасенсів, а українці і далі несуть їм свої гроші. Добре, якщо така «консультація» просто не принесе користі. Гірше, якщо шарлатани обберуть вас до нитки. Якщо Ви стали жертвою такого шахрайства, звертайтеся до правоохоронних органів, які шляхом підставних осіб встановлюють спостереження за шарлатанами і з'ясовують, чи з усіх грошей сплачували податок, чи укладався письмовий договір, а також те, чи не був «прогноз» однаковим для всіх відвідувачів. У такому випадку це буде вважатися неякісно наданими послугами, адже саме постачальниками інформаційних послуг найчастіше офіційно реєструються віщуни і маги. Пам'ятайте: боротися з ними настільки складно, що краще взагалі обходити стороною.

Якщо у вас є підозри про те, що рідні чи близькі стали жертвою гіпнозу або схожих технік, працівники поліції в такому випадку вам навряд чи допоможуть. Негайно потрібно звертатися до Служби безпеки України, яка зобов'язана затримати відповідних осіб і перевірити, чи дійсно вони маніпулюють саме гіпнозом.

Не менше ризикують і ті, хто, наприклад, приєднався до релігійних сект або східних течій. Як правило, такі люди настільки зомбовані, що навіть не бачать небезпеки, а більшою мірою страждають їхні родичі. Тут вихід один: позбулися майна - відразу звертайтеся до правоохоронців.

Обов'язково потрібно поговорити з близькою людиною про небезпеку вступу в ту чи іншу сумнівну організацію. Але якщо переконати не виходить, варто спробувати організувати консультацію з цього приводу з незалежним фахівцем.

Відповідальність за шахрайство

Слід зазначити, що згідно з законами України покарання за шахрайство є дуже серйозним: стаття 190 Кримінального кодексу України передбачає позбавлення волі на строк від 6 до 12 років з конфіскацією майна, якщо було скоєно злочин у великих розмірах.

Але довести факт шахрайства іноді дуже складно. Тому краще, якщо до правоохоронних органів з відповідними заявами звернуться відразу кілька потерпілих, з метою швидшого розслідування справи. Правда, навіть це не є гарантією вирішення проблеми. І якщо в успіх розв'язання вашої ситуації ніхто не вірить і справа стоїть на місці, нічого не залишається, як надати справі розголосу (наприклад, через соціальні мережі), звертатися в прокуратуру, громадські організації, до журналістів.

У кінці підсумуємо наші поради:

- нікому не довіряйте повністю;
- радьтеся з незалежними експертами;
- не шукайте легких шляхів і швидких грошей;
- уникайте ситуацій, коли вас кваплять, лякають або вводять в ситуацію хаосу;
- не купуйте і не підписуйте те, чого не можна перевірити;
- остерігайтеся нав'язливої дружби;
- не викладайте в соцмережі і не розголошуйте стороннім інформацію про себе і близьких;
- якщо до вас чіпляються підозрілі особи - не дивіться їм в очі та не втрачайте пильності.

Що робити при нападі собаки

Варто знати

Як вигулювати собаку

Спочатку наведемо основні правила по утриманню собак у місті:
- вигул у строго відведених місцях;
- вигул собак обов'язково на повідку;
- для великих, агресивних тварин бійцівських порід - на повідку і в намордник.

У столичній адміністрації, наприклад, склали спеціальний перелік потенційно небезпечних порід собак. Це, зокрема, деякі бульдоги, вівчарки, доги, тер'єри, ротвейлери. Всього 30 порід, власники яких зобов'язані не тільки одягати на них намордник, але і гуляти на короткому повідку (довжиною не більше 1 м 20 см).
Штраф за порушення правил вигулу собак може досягати 119 гривень. У разі, якщо протягом року господар знову вийшов на прогулянку з собакою без повідка, намордника та в недозволеному місці, його чекає не тільки штраф, але й конфіскація тварини.
Тому не соромтеся звертатися в поліцію (обов'язково з письмовою заявою) на безтурботних господарів небезпечних собак.

Що загрожує господарю, якщо його собака напала на людину

Якщо все ж таки сталося нещастя, то, залежно від ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, власники собак будуть нести відповідальність, починаючи з адміністративної і закінчуючи кримінальною.

Але постраждалим також обов'язково потрібно пам'ятати: ображати тварину - справа неблагородна і невдячна. Тому, в разі перевищення необхідного самозахисту при нападі собаки, ви можете отримати у відповідь позов від її господаря про відшкодування матеріальної шкоди.

Якщо собака накинулася на приватному подвір'ї

У випадку, коли конфлікт з твариною стався на приватній території, закон теж буде не на боці постраждалого. До речі, при вході до чужого двору не обов'язково повинна висіти табличка «У дворі злий собака».

Збір доказів є найбільш складною процедурою для тих, хто хоче притягнути до відповідальності господаря тварини, яка завдала тілесних ушкоджень. Адже часто складно довести, який саме пес завдав вам шкоди.
Постарайтеся відразу ж знайти, записати контакти максимальної кількості свідків, які зможуть підтвердити ситуацію, що сталася. Максимально докладно опишіть собаку.
Щоб у майбутньому витребувати матеріальну компенсацію в суді, вам також знадобляться чеки, що свідчать про пройдене лікування. Також можна подавати позов і про моральну шкоду, адже напад собаки може стати серйозним стресом для потерпілого.
Отже, наші поради:
- не провокуйте агресію собак;
- не заходьте на приватну територію, якщо не впевнені, що там безпечно;
- після нападу збирайте контакти свідків та інші докази;
- якомога швидше звертайтеся із заявою в поліцію;
- відшкодовуйте матеріальну і моральну шкоду в суді.

Юридичний портал «Протокол».

Які питання потрібно задати будівельникам, щоб не втратити свої гроші

Літо - час ремонтів. Перед тим, як скористатися послугами ремонтної бригади, потрібно переконатися, що перед вами сумлінні професійні майстри.

Скільки готових об'єктів (квартир, будинків, офісів) робітники здали замовнику?
Важливо знати, скільки людей до вас співпрацювали з бригадою майстрів і залишилося задоволені результатом.

Які вузькопрофільні фахівці працюють в бригаді?
Це важливий момент, якщо ви затіяли капітальний ремонт або ремонт у необробленій квартирі новобудови. Вам знадобляться послуги робітників вузької спеціалізації - сантехніки, електрики, плиточники. Поцікавтеся, як бригада буде робити розведення по квартирі і підключати системи водо - та електропостачання.

Скільки часу піде на ремонт?
Дедлайн важливий у будь-якій роботі. Вам як власникові потрібно знати точну дату здачі об'єкта з готовим ремонтом. Так ви будете планувати остаточний переїзд у відремонтовану квартиру, купівлю та транспортування меблів і нарешті - новосілля.Нехай бригада майстрів вкаже дату здачі об'єкта з готовим ремонтом і розповість про форс-мажорні ситуації, які можуть загальмувати процес роботи.
Порада. Важливо внести цей пункт у договір.

Як ви будете оплачувати роботу найнятих майстрів?
Існує декілька способів оплати послуг ремонтників: авансом - перед початком робіт або за фактом прийняття ремонту. Доцільно оплачувати послуги бригади поетапно.
Порада. Запитайте про можливість фіксації в договорі вартості ремонту за квадратний метр.

Хто відповідальний за чорнові і чистові матеріали в процесі ремонту?
Потрібно з'ясувати, хто і за якою схемою займеться підрахунком кількості чорнових/чистових матеріалів.

Як відбуватиметься контроль бригади?
Поцікавтеся, як робітники пропонують здійснювати контроль їхньої роботи.
Порада. Якими б чесними не здавалися робітники, їх слід ретельно контролювати. Кілька ваших позапланових перевірок не завадять і привчать бригаду до дисципліни.

Шановні читачі! Редакція не надає юридичні консультації по телефону. Надсилайте свої запитання поштою або на електронну адресу газети.

Що посадити після часнику в серпні?

Попереду залишається ще частина літа, а місце на городі звільнилося від попередньої посадки часнику, чому б не використовувати ділянку землі для вирощування нової культури? Багато городників задаються питанням: а що ж посадити на вивільненій грядці після збирання врожаю? Давайте спробуємо розібратися.
Мабуть, кожному городникові добре відомо, що безпосередньо перед посадкою озимого часнику земля удобрюється: відро органічних і сірникова коробка мінеральних добрив. Всі добрива часник активно використовує в процесі свого росту, вичерпуючи за сезон внесені ресурси. Після збору врожаю фосфорних і калійних добрив знову недостатньо, зате накопичилися азотні, що дозволяє робити посадку без додаткового внесення поживи.

На порі, на часі

Як підготувати землю?

Агрономи радять використовувати вільну ділянку після збирання часнику, позаяк:

знижується кількість ґрунтових паразитів;

земля знаходиться в досить поживному стані;

внесені раніше добрива справляють менший вплив на ріст культур, посаджених на вивільненій землі.

Для підготовки ділянки землі до повторного використання важливо провести обробку слабким розчином марганцю. Це дозволить знезаразити ґрунт й убезпечити майбутній урожай від інфекції. Також в обов'язковому порядку проводиться перекопування землі.

Яку культуру вибрати для посадки?

Найбільш правильним вибором для посадки після часнику будуть по праву овочі та зелень. Якій з рослин віддати перевагу, вирішувати саме вам, однак варто враховувати можливість отримання врожаю до перших холодів. Тому вибір повинен впасти на овочі, яким не завадить день, який йде на спад і наближаються холоди.

Огірки і зелень

Першим варіантом для посадки на багатьох дільницях будуть огірки. Отримати урожай з пізньої посадки вдасться лише жителям південних регіонів. Якщо говорити про центральні, то тут вся надія в першу чергу на погоду, на другому плані стоїть прийняття необхідних заходів:

вибрати сорти з швидким дозріванням;

подбати про наявність укриття для рослин.

Важливо заздалегідь передбачити всі деталі, завчасно подумати про огіркову розсаду. До речі, її дуже зручно вирощувати в яєчній шкаралупі, адже при посадці вона легко видаляється.

Другим за популярністю після огірків стоїть редиска. Багато городників вирощують її кілька разів за літо, причому кожен наступний урожай відрізняється своєю кількістю і смаковими якостями. Звільнена грядка після часнику стане відмінним місцем для редиски, урожай якої можна буде збирати приблизно через 30 днів.

Непоганим варіантом для посадки буде і чорна редька, яку садять з розрахунком на довге зберігання. Повинна встигнути вирости і зелена редька, адже на її дозрівання припадає близько 60 днів.

Морква менш популярна серед культур, які вирощують після збирання часнику. При посадці важливо підбирати скоростиглі сорти. Насіння перед посадкою замочуються у воді. У середньому морква дозріває за 50 - 60 днів.

Відмінно підходить для посадки зелень: петрушка, кінза, кріп, базилік. Будь-які посадки зелені будуть чудово рости та обов'язково дадуть відмінний урожай. Тільки не забувайте вчасно поливати і в спекотні дні трохи притіняти грядку.

А що ще можна виростити?

Вирощування зелених добрив (сидератів) - відмінний вибір досвідченого городника.

Фацелія - класичний варіант. Після перекопування землі з участю даного сидерата можна не турбуватися про те, чи приживуться полуничні кущі на новому місці;

Гірчиця - відмінний вибір у боротьбі з ґрунтовими паразитами. Рослина наситить ґрунт рослинним азотом. Деякі городники не видаляють гірчицю з грядок навіть взимку, забезпечуючи тим самим збереження снігового покриву.

Ячмінь - головний недолік його використання полягає в притягненні дротяників. Однак він відмінно захищає ґрунт від круглих черв'яків, що завдають шкоди врожаю.

Овес відмінно насичує ґрунт калієм, наступного року можна буде розраховувати на хороший урожай овочів.

Яких посадок слід остерігатися?

При підборі культур важливо пам'ятати, що не можна допускати посадки один за одним культур одної родини: після зняття врожаю часнику садити цибулю ні в якому разі не можна. Причина полягає в тому, що культурам по одному сімейству потрібно однаковий набір поживних речовин, які раніше вже були витрачені. Також аргументом «проти» виступають ґрунтові шкідники, адже після зняття першого врожаю вони почнуть активізуватися на другому.

Ці вісім предметів повинні бути в аптечці

У кожному будинку має бути своя аптечка. Ця незамінна річ, завдяки якій ви зможете надати першу допомогу потерпілому до приїзду швидкої допомоги. Наповнення аптечки може трохи варіюватися, але сьогодні ми поговоримо про вісім основних її складових.

Антисептичний крем

Приклеювання лейкопластиру до порізу або ранки - це другий етап необхідних заходів. Першим кроком є очищення рани і нанесення на неї антисептичного крему. Використання антисептика запобігає утворенню гною в рані.

Лейкопластир

Залишити рану відкритою - значить піддавати себе ризику занесення інфекції. Лейкопластир буває різних форм і розмірів, краще в аптечці зберігати як великий, так і малий варіанти.

Пінцет

Цей інструмент не менш важливий, оскільки він незамінний при видаленні дрібних сторонніх предметів з травмованої ділянки шкіри. Крім того, якщо у вас є собака, то за допомогою пінцета можна витягати в неї кліщів. Ніколи не забувайте стерилізувати пінцет, перш ніж повернути його назад у коробку.

Еластичний бинт і стерильна марля

Ці предмети знадобляться при сильній кровотечі. Нанесіть антисептичний крем і обмотайте ділянку марлею, щоб рани були повністю покриті.

Крем або спрей при м'язовому болю

Після головного болю, найпоширенішою проблемою, з якою стикається людина, є розтягнення м'язів і біль у спині. Спеціальні засоби допоможуть позбутися від болю, але пам'ятайте, що їх можна застосовувати лише як першу допомогу, але не на регулярній основі, позаяк подібні креми та спреї поглинаються в кров.

Болезаспокійливі лікарські засоби

Ці препарати повинні бути не тільки у кожній аптечці, але і завжди у вашій сумці.

Термометр

Аптечка буде неповною без термометра. Він допоможе зрозуміти, потрібно пити ліки чи ні.

Препарати від алергії

Багато людей страждають від алергії на деякі продукти. Якщо це про вас, то у вашій аптечці завжди повинні бути з собою ліки проти алергії.

Фахівці рекомендують регулярно перевіряти аптечку, навіть якщо ви нею не користувалися тривалий час. Термін придатності деяких засобів міг завершитися, тому їх потрібно буде оновити, щоб не завдати більшої шкоди організму під час надзвичайної ситуації.

Сторінку підготувала Анна МЕЛЬНИК.

Як підвищували імунітет у далекому минулому

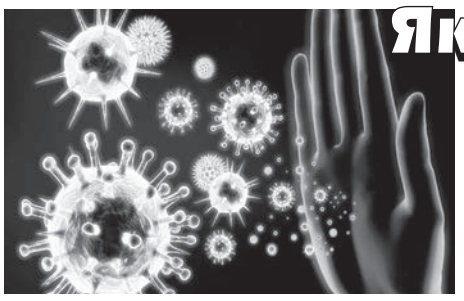

Древні люди сприймали захворювання як покарання, послане богами - і лікувалися відповідно. Трохи пізніше, з виникненням цивілізації, з'явилися і більш адекватні способи боротьби з напастю. Люди почали використовувати навколишню природу собі на користь, досвідченим шляхом з'ясовуючи, які трави зможуть допомогти при нещасному випадку. Стародавні мислителі Китаю, Індії і Греції писали докладні трактати, присвячені медицині й особливо докладно описували засоби, що сприяють профілактиці захворювань.

Ось, наприклад, кілька найбільш цікавих способів підвищення імунітету, які практикувалися по всьому світу.

Європа

Історія Європи більше схожа на медичний довідник: чума, епідемії холери та інших хвороб викошували населення цілих міст. Більше до інших хвороб були схильні воїни-хрестоносці, здоров'я яких ускладнювався труднощами похідного життя. У той час поширився напій на основі листя і квіток бораго (огіркова трава): хрестоносці пили його, рятуючись від цинги і насичуючи організм вітамінами.

Стародавній Китай

Китайська медицина існує довше, ніж деякі цивілізації. Саме тут були придумані методи, якими ми, іноді, лікуємося досі. Рослина гібіскус (китайська троянда) згадується у багатьох старих китайських трактах. З пелюсток гібіскуса заварювали чай і пили для профілактики проти багатьох захворювань.

Єгипет і Рим

Всупереч поширеному міфу, рабів у стародавньому Єгипті дуже цінували - просто тому, що ті були досить дорогими. Щоб раби прослужили довше, в раціон будівельника пірамід в обов'язковому порядку включався часник. Він підтримував фізичну силу і оберігав від багатьох хвороб, в тому числі, і від раку. Приблизно тим же керувалися і римські полководці: кожен солдат дійсної служби був зобов'язаний щодня з'їдати зубчик часнику, який допомагав організму справитися з труднощами військової служби.

Стародавня Греція

Стародавні греки не дарма називали оливкову олію «рідким золотом», використовували його як валюту і додавали його практично у всі страви. Крім вітамін груп A, D, E і K, оливкова олія містить різні феноли, сповільнюють процес старіння і зміцнюють імунітет.

Стародавня Русь

На Русі медицина була розвинена досить добре. Лікарі чудово розуміли взаємозв'язок між їжею і станом людини. Самописні медичні довідники містили докладні керівництва, які розпоряджалися восени і навесні вживати більшу кількість свіжих овочів, ніж в інший час. Наші предки використовували для підтримки імунітету мед і свиняче сало, а лікарі вміли не тільки шукати цілющі трави, але і застосовувати їх правильно. У XV столітті арсенал лікарів поповнився шафраном, імбиром і корицею — відомості про них привіз купець-мандрівник Афанасій Нікітін.

Обласна щотижнева газета
«ФЕРМЕР ПРИДНІПРОВ'Я»
Свідоцтво про реєстрацію ДП 2161-899Р від 23.02.2017 р.
ЗАСНОВНИК ТА ВИДАВЕЦЬ
ТОВ «Редакція газети «Фермер Придніпров'я»
Голова редакційної ради
Анатолій ГАЙВОРОНСЬКИЙ
Головний редактор Лариса ШАРА

49000, м. Дніпро, вул. Воскресенська, 41, оф.109
786-02-21, 098-183-00-18, 050-850-72-74
e-mail:farmer.gazeta@gmail.com
www.farmer.dp.ua
www.facebook.com/farmer.dp.ua
Друк ТОВ «Видавничий дім «Кераміст»
69057, м. Запоріжжя, вул. Сєдова, 16
Обсяг 3 друк. арк. Друк офсетний.
Зам. № 1883932. Тираж 26755

Редакція не завжди поділяє точку зору авторів публікацій.
Гонорар сплачується тільки за замовлені матеріали.
Ⓡ Під цим знаком матеріал опубліковано на комерційній основі.
Відповідальність за зміст реклами несуть рекламодавці.
Посилання при передруку на «Фермер Придніпров'я» обов'язкове.
Газета за посиланням використовує повідомлення інформаційних порталів.

Оформлення передплати та доставку газети здійснює Дніпропетровська філія ПАТ «Укрпошта».
Передплатний індекс 60092

Напередодні
Бджола – божа мушка, а пасічник – божий чоловік

Дев'ятнадцятого серпня – День пасічника – професійне свято бджолярів – в Україні почали відзначати з 1997 рок після виходу Указу Президента № 815/97\. Підраховано, що кожна сьома тонна світового меду – українська. На пасіках країни «працює» п'ять мільйонів бджолиних сімей.

А ЧИ ВІДОМО ВАМ:

Тисячу років тому, за часів Київської Русі, мед та віск були основними товарами нашого державного експорту та постачалися в усі країни середньовічного світу, закладаючи основи вітчизняної економіки. Медові напої у ті часи також користувалися надзвичайною популярністю – наші предки знали тисячі рецептів їх приготування. Усі церковні свята в народі так і звались – «медами». Не дарма бджільництво у князівській державі користувалося надзвичайною пошаною. Зокрема, у «Правді Ярослава», давньоруському кодексі законів, бджільництву було присвячено аж сім розділів – найбільше з усіх ремесел.

У січні 1814 року видатний український природознавець Петро Іванович Прокопович (1775-1850) сконструював перший у світовій практиці рамковий вулик. Цей винахід спричинив справжню революцію в бджільництві. Сьогодні рамковий вулик є стандартом для бджолярів усіх без винятку країн, а Україна по праву вважається батьківщиною раціонального бджільництва.

Століттями бджільницьке ремесло в Україні передавалося з покоління в покоління, і разом з ним передавалася вікова мудрість пращурів. Сьогодні багато молодих людей починають цікавитись та займатися бджільництвом. Це захоплення часто розпочинається ще в дитинстві, переходить до них від батьків, дідів, прадідів, так само як і любов до рідної землі, до традицій та культури українського народу..

На сьогодні в Україні діє ціла мережа науково-освітніх закладів галузі бджільництва: Національний науковий центр «Інститут бджільництва ім. П.І. Прокоповича», спеціалізовані кафедри бджільництва Національного аграрного університету в Києві та Львівської національної академії ветеринарної медицини ім. С. З. Гжицького, а також кафедри інших вищих навчальних закладів сільськогосподарського спрямування (Суми, Біла Церква, Умань та інші міста).

У 2005 році було створено Всеукраїнську громадську організацію «Братство бджолярів України». Метою цієї організації є об'єднання пасічників під гаслом «Навчимося у бджіл єдності!» – для відродження традицій українського бджільництва, захисту своїх прав та відстоювання інтересів.
Україна – найбільша країна в Європі. Велика територія зумовлює різноманітність природних зон і, відповідно, – багатий сортовий асортимент меду. В Україні збирають: буркуновий, гречаний, еспарцетовий, конюшиновий, липовий, люцерновий, м'ятний, фацелієвий, осотовий, синяковий, соняшниковий, луговий, лісовий, гірський та безліч інших медів. А найціннішого – акацієвого – меду в нас взагалі отримують найбільше у світі.

Ставлячи за мету відродження світової медової слави нашої країни, Братство бджолярів України уже четвертий рік поспіль напередодні Медового Спаса проводять Всеукраїнське Свято меду. У рамках Свята проходить Всеукраїнський медовий чемпіонат, у 33-ох номінаціях якого змагаються різноманітні види меду, медових напоїв, воску та виробів з нього, а також цікаві винаходи у бджільництві, художні твори, фотографії, колекції на тему бджільництва – за право бути кращими в Україні. Заходи відбуваються на мальовничих зелених схилах Музею архітектури та побуту під відкритим небом «Пирогів».

Продукція українського бджільництва – це не тільки мед. Пасічники України успішно отримують від бджіл маточне молочко, бджолине обніжжя (пилок), прополіс, віск, пергу, забрус, бджолину отруту, гомогенат личинок трутнів та екстракт личинок воскової молі. Ці продукти знаходять застосування у косметології, фармації, харчовій промисловості та навіть в авіаційно-космічних технологіях! На Західній Україні високо розвинуте пакетне бджільництво та селекція бджолиних маток. Звідси знаменита карпатська бджола постачається в не лише в інші регіони України, але й до Казахстану, Польщі, Німеччини, Нідерландів й багатьох інших країн.

Прийшов Спас - усьому час

Серпень не можна собі уявити без трьох свят - особливих та улюблених. За церковним календарем це три Спаси, що їх прийнято святкувати в Україні. Кожен з цих днів має свої особливості.

Свято Маковея (14 серпня)

Під знаком цього свята пройшов минулий вівторок. Як його ще називають у народі, Медовий або Спас на воді, дістався у спадок від візантійців. І вперше почали відзначати не раніше 11 ст. Проголосили його в честь винесення частини хреста, на якому був розп'ятий Спаситель, з імператорського палацу до храму Святої Софії.

Назву «Маковей» цей день отримав дещо пізніше, тому що на цю дату також доводиться вшанування семи Великомучеників Маковеїв.

Українці щиро полюбили це свято, в яке прийнято освячувати букети з польових і лісових квітів (чорнобривці, календулу, барвінок, айстри, м'яту, чебрець, соняшники і т. д.), а також головки маків. Квіти і трави завжди сплітали окремим букетом. Його складали залежно від потреб кожної родини: м'ята оберігає від напастей і приносить щастя; соняшник грав роль сонця, що освітлює і зігріває будинок; дикий мак або мак-видюк розсіював темряву. Такий барвистий оберіг перев'язують червоною стрічкою, а окремо робили букетик з макових голівок.

Після освячення мак зберігали біля образів до весни, а потім розсіювали для врожаю. Сушені ж квіти впліталися дівчатам в коси на Благовіщення.

Традиційними стравами на Маковея вважають пісний борщ з грибами і коржиками або «ломанці». Перед вживанням їжі вранці необхідно було обов'язково випити води, оскільки на Перший Спас вона свята.

Яблучний Спас (19 серпня)

Другий, або Яблучний Спас, перегукується з язичницьким святом настання осені. До цього дня слов'янам було заборонено їсти яблука і готувати з них що-небудь. Після 19 серпня і приходу більш холодних днів плоди вважалися готовими для збору. За традицією, християнське свято Преображення Господнього отримало свою другу назву.

Чому ж така дивна традиція? З чим пов'язана заборона їсти яблука?

Існувало повір'я, що в світі мертвих ростуть дивовижні яблуні з золотими та срібними плодами. Якщо ж хтось із дорослих не втримався і з'їв соковитий плід, йому випадало сорок днів для спокути своєї провини.

Яблучний спас – третій літній день, коли прийнято поминати померлих (перші два – Страсний четвер і Зелені свята). Щоб запобігти потраплянню душ небіжчиків і всякого зла в будинок до церкви знову несли святити квіти і мак, яким згодом обсипали себе і будинок. Крім цього, з останніх колосків з поля, що залишалися після жнив, сплітали Спасову Бороду – вінок, і несли його разом з квітами і яблуками до церкви.

Обрядовими стравами вважаються печені яблука, пироги з яблуками, узвар і компот.

На Другий Спас наступали перші заморозки. За прикметою, якщо день ясний – зима буде лютою і сніжною, а осінь сухою. Якщо траплявся дощ – осінь буде мокрою, а зима теплою.

Хлібний Спас (29 серпня)

Хлібний, або горіховий Спас, як і другий Спас, вважається не лише християнським святом. Християни ж його також знають як свято Успіння Пресвятої Богородиці.

Колись, месопотамський цар, був важко хворий на проказу. Дізнавшись про вміння Ісуса зціляти, послав він свого художника, щоб той написав портрет Спасителя, щоб образ його вилікував царя. Але у майстра нічого не вийшло. Ісус взяв чисте полотнище і витер ним обличчя. На полотні був втілений його нерукотворний образ, який зцілив царя. На жаль, реліквія була викрадена в 1204 році під час хресного ходу, і сліди її загубилися.

В Україні в цей день починали збір горіхів, які вже вважалися зрілими. До того ж пекли перший хліб нового врожаю. А після жнив влаштовували ярмарки, на яких необхідно було традиційно запастися полотном, тому той день ще називали полотняним Спасом.

На святковий стіл виставляли м'ясні та рибні страви, горіхи, яблука та мед. Вода в річках і в колодязях, як і на перший Спас, вважалася освяченою. А 29 серпня слов'яни відзначали настання осені: ходили по домівках, співали колядки, а в церквах святили яблука, мед і горіхи.

ПОТРІБНІ промоутер, повар, кухонний працівник, сантехнік, прибиральниця на Азовське море.
050-374-14-63, 096-990-80-80

Пишіть:
49000, м. Дніпро, вул. Воскресенська, 41, оф.109

Дзвоніть:
(056) 786-02-21, 098-183-00-18, 050-850-72-74

Передплатити «Фермер Придніпров'я» до кінця 2018 року можна у будь-якому поштовому відділенні області до 25 серпня. Передплатний індекс 60092.